

24-08-2016

(<http://www.gelderland.nl/>)

Omgevingsvisie Gelderland, Ontwerp-actualisatieplan Omgevingsvisie (december 2016)

Gelders Plussenbeleid in ontwerp

Ontwerp-actualisatieplan Omgevingsvisie (december 2016)

Dit actualisatieplan bevat wijzigingen op de laatste geconsolideerde versie van de omgevingsvisie: Omgevingsvisie Gelderland (december 2015), NL.IMRO.9925.SVOmgvisieGC-gc03.

Het Ontwerp-actualisatieplan is door Gedeputeerde Staten op 12 juli 2016 vastgesteld, en vrijgegeven voor inzage. De inzagetermijn loopt van 19 augustus tot en met 30 september 2016.

1 (Toelichting op en) Wijzigingen in Visie en Kaarten

1.1 Toelichting op de wijzigingen

1. Inleiding Actualisatie Omgevingsvisie 2016

Sinds 18 oktober 2014 zijn de Gelderse Omgevingsvisie en -verordening van kracht. De Omgevingsvisie vervangt vijf strategische provinciale plannen op het gebied van ruimte, water, natuur, milieu en mobiliteit. De Omgevingsverordening vervangt 27 provinciale verordeningen.

Het Omgevingsbeleid van de provincie is daarmee eenvoudiger geworden en kent meer samenhang. De Omgevingsvisie en –verordening zijn ook dynamische instrumenten. Steeds worden ze bijgesteld als ontwikkelingen daarom vragen. Actualiseren en anticiperen, kortom. Actualiseren doen wij samen, door in gesprek te gaan met partijen en partners.

Voor 2016 is er een scala aan onderwerpen dat aanpassing behoeft. Deze onderwerpen zijn opgenomen in dit actualisatieplan. De wijzigingsvoorstellen voor de Omgevingsvisie hebben betrekking op de volgende beleidsterreinen:

- Water;
- Detailhandel;
- Energietransitie;
- Geluid;
- Natuur;
- Landbouw;
- Economie;
- Bedrijventerreinen;
- Cultuur en Erfgoed

Het ontwerp-actualisatieplan Omgevingsvisie zal van 19 augustus tot en met 30 september 2016 ter visie worden gelegd

Leeswijzer

Voor elk wijzigingsvoorstel van de Omgevingsvisie is in dit actualisatieplan aangegeven:

1. *De aanleiding voor wijziging.*

Het betreft hier een korte beschrijving van de reden achter de wijziging. Op hoofdlijnen vloeien de wijzigingsvoorstellen voort uit:

- De *Omgevingsagenda*, waarin is aangegeven op welke onderdelen bij vaststelling van de Omgevingsvisie en –verordening nog verdere uitwerking nodig is;
- *Externe ontwikkelingen*, bijvoorbeeld wetswijzigingen of het mogelijk maken van (toekomstige) initiatieven;
- Of het in samenhang brengen van de Omgevingsvisie met de speerpunten van ons Coalitieakkoord *Ruimte voor Gelderland* en de beleidskaders die hieruit voortvloeien.

1. *De wijziging in het kort.*

Het gaat hier om een korte samenvatting van de onderdelen van de Omgevingsvisie waar het aanpassingsvoorstel betrekking heeft. Dit kan zijn op:

- de Hoofdttekst van de Omgevingsvisie;
- de Kaarten bij de Omgevingsvisie;
- de Bijlagen bij de Omgevingsvisie;
- de Verdieping bij de Omgevingsvisie;
- of de Bijlagen bij de Verdieping van de Omgevingsvisie.

1. *De concrete tekst- en kaartwijzigingsvoorstellen.*

Hier gaat het om de concrete tekstwijzigingen die worden geduid met behulp van doorhaling in geval van vervallen tekst en arcering in geval van nieuwe tekst. Voor de kaarten geldt dat er bij ieder kaartwijzigingsvoorstel op de eerste kaart is aangegeven wat de oude situatie was en op de tweede kaart welke wijzigingen er zijn ten opzichte van de oude situatie.

Hoofdstuk 1.1 bevat voor alle onderwerpen (1) *De aanleiding voor wijziging* en (2) *De wijziging in het kort*. In dit hoofdstuk wordt per onderwerp inzichtelijk gemaakt wat de reden voor wijziging is en op welke onderdelen van de Omgevingsvisie het betreffende wijzigingsvoorstel neerslaat. De hoofdstukken 1.2 , 1.3 en 2 tot en met 4 bevatten vervolgens (3) *De concrete tekst- en kaartwijzigingsvoorstellen*. In hoofdstuk 1.2 staan de concrete wijzigingen van de hoofdttekst van de Omgevingsvisie. In hoofdstuk 1.3 de kaartwijzigingen. In hoofdstuk 2 de wijzigingen van de Bijlagen bij de Omgevingsvisie. In hoofdstuk 3 de wijzigingen in de Verdieping van de Omgevingsvisie. En hoofdstuk 4 omvat, tot slot, de wijzigingen in de Bijlagen bij de Verdieping van de Omgevingsvisie.

hoofdstuk 6 Toelichting op de wijzigingen Landbouw

paragraaf 1 Plussenbeleid

Aanleiding voor wijziging: amendement uit de Omgevingsagenda

De huidige Omgevingsvisie en -verordening voor de intensieve veehouderij is gericht op de omvang van individuele bedrijven, waarbij nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderij niet is toegestaan. Uitbreiding in verwevingsgebieden kan alleen voor ten hoogste één hectare. Uitbreiding in landbouwonwikkelingsgebieden is tot ten hoogste 1,5 ha toegestaan. Bij de vaststelling van de Omgevingsvisie heeft u per amendement gevraagd om een bijstelling van het landbouwbeleid en deze in nauwe samenspraak met onder meer gemeenten en uw Staten uit te werken (amendement 8, PS 2014-659). Op uw verzoek hebben wij gewerkt aan een aanpak gericht op duurzame groei van niet-grondgebonden veehouderij. Met het nieuwe beleid vervalt de sturing op bouwblokmaten. In plaats van kwantitatieve (vaste) bouwblokmaten, zijn in het voorgestelde beleid extra maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op het terrein van landschappelijke

inpassing, milieu- en dierenwelzijn bepalend. Vanaf het moment dat het Plussenbeleid is meegenomen in het ruimtelijk beleid van de gemeente gaan bij uitbreidingen extra eisen gelden gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Op deze wijze beogen wij bij te dragen aan duurzame ontwikkelingen in de veehouderij zonder dat dit ten koste gaat van verslechtering van natuur. Deze aanpak vraagt een samenwerking tussen ondernemer, omgeving en gemeente, waarin een goede dialoog centraal staat en ruimte is voor lokaal maatwerk gericht op lokale of regionale aandachtsgebieden. De voorgestelde wijzigingen zijn beleidsmatig van aard en MER-plichtig.

Wijziging in het kort

De voorgestelde wijzigingen van *Omgevingsvisie* hebben betrekking op:

- Het aanpassen van de tekst van de Omgevingsvisie van kwantitatieve (vaste) bouwblokmaten naar extra maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op het terrein van landschappelijke inpassing, milieu- en dierenwelzijn bepalend.

De voorgestelde wijzigingen van *de Verdieping van de Omgevingsvisie* hebben betrekking op:

- Het aanpassen van de verdiepingstekst bij de Omgevingsvisie aan voorgestelde wijzigingen.

De voorgestelde wijzigingen van *de kaarten van de Omgevingsvisie* hebben betrekking op:

- Bij kaart 2 *Regels landbouw* worden de drie kaartlagen Verwevings-, Landbouwontwikkelings, en Extensiveringsgebied vervangen door de kaartlagen Plussenbeleid en Ammoniakbuffergebied

Volksgezondheid i.r.t. onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' (VGO)

Recent - medio juli 2016 - zijn de resultaten van het vervolgonderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO) naar de Tweede Kamer gezonden met een beleidsreactie van het Rijk daarop. Gezondheid is een belangrijk aspect om rekening mee te houden bij ontwikkelingen in veehouderij. Het onderzoek VGO geeft hierbij een genuanceerd beeld. Enerzijds zijn bij omwonenden in de nabijheid van veehouderij minder aandoeningen op het gebied van astma en allergie geconstateerd. Anderzijds zijn omwonenden minder gezond als het gaat om longfuncties en longontsteking. Volgens het rapport liggen aanknopingspunten in bedrijfsvoering zelf, met name emissiebeperking door stalmaatregelen. Partners en provincie zijn blij met dit onderzoek van het Rijk. Het komt tegemoet aan de vraag van partijen om meer duidelijkheid over de relatie tussen volksgezondheid en veehouderij. Het Rijk kondigt aan dat zij werkt aan een aanpassing van de wet Dieren en ziet daarbij een rol van de provincie. De gewijzigde wet Dieren geeft naar verwachting aan wat er wettelijk verplicht is en vormt als zodanig geen onderdeel van afwegingen in het kader van het Gelders Plussenbeleid. Eind 2016 wordt een vervolgrapport op het VGO verwacht met nadere uitwerkingen in opdracht van het Rijk.

Voor de wijzigingen zie:

1.2.9 Wijzigingen in Visie Plussenbeleid

3.8 Wijzigingen in Verdieping Plussenbeleid

bijlage PlanMER en Passende beoordeling Uitwerking Gelders Plussenbeleid (NIEUW)

Plussenbeleid (nieuw)

Ammoniakbuffergebied (nieuw)

Verwevingsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

Extensiveringsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

Landbouwontwikkelingsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

paragraaf 2 Grondgebondenheid

Aanleiding voor wijziging: nieuwe wetgeving

Op 1 januari 2015 is de Wet Verantwoorde groei melkveehouderij in werking getreden en hebben de Tweede en Eerste Kamer een Algemene Maatregel van Bestuur aangenomen waarin wordt geregeld dat bedrijven met grondgebonden veehouderij alleen kunnen blijven groeien wanneer het bedrijf over extra cultuurgrond beschikt. In de Statenbrief *Regulering groei melkveehouderij, nieuw rijksbeleid in relatie tot het Gelders Omgevingsbeleid* bent u hierover geïnformeerd (PS2015-418). Aan is gegeven dat in de Omgevingsvisie en –verordening een andere definitie voor grondgebondenheid gehanteerd wordt en er verschil is met het rijksbeleid. Wij hebben aangegeven bij de eerst volgende actualisatie de Omgevingsvisie en –verordening en de Rijksregels in samenhang te brengen. Concreet betreft het voorstel het laten vervallen van de provinciale definitie van grondgebondenheid als voorwaarde voor de grondgebonden melkveehouderij. We sluiten qua definitie van grondgebondenheid aan bij de rijksdefinitie. De voorgestelde wijzigingen zijn beleidsmatig van aard en niet MER-plichtig.

Wijziging in het kort

De wijzigingen van de *Omgevingsvisie* hebben betrekking op:

- Het aanpassen van de tekst van de Omgevingsvisie aan voorgestelde aan het Rijksbeleid.

Voor de wijzigingen zie:

1.2.10 Wijzigingen in Visie Grondgebondenheid

1.2 Wijzigingen in Visie

1.2.9 Wijzigingen in Visie Plussenbeleid

3.4 Land- en tuinbouw

De opgaven die de provincie en haar partners voor land- en tuinbouw zien, zijn als volgt:

- het verder ontwikkelen van een economisch gezonde en duurzame land- en tuinbouw,
- voorop blijven lopen in de innovatie en ketenintegratie in de agrofoodsector en de koppeling met biobased economy,
- ondersteunen sector bij het verwerven 'license to produce' (dierenwelzijn, ~~volksgezondheid~~, milieu, landschappelijke inpassing),
- agrariërs in positie brengen om de kwaliteit van natuur en landschap in het agrarisch cultuurlandschap te borgen.

De provincie streeft ernaar de grote sociaal-economisch betekenis van de sector voor het Gelders platteland ook in de toekomst te behouden. Bijna tweederde van de oppervlakte is in agrarisch gebruik. De land- en tuinbouw is direct en indirect verantwoordelijk voor 10% van de totale Gelderse werkgelegenheid en levert een belangrijke bijdrage aan de Gelderse agribusiness, waaronder de ~~economisch prioritaire~~ clusters Food en Health. De sector heeft groeipotentie en

sterke relaties met andere maatschappelijke opgaven. De provincie wil de ontwikkeling in de sector koppelen aan de opgaven voor energietransitie, biobased economy, arbeidsmarkt, een vitaal platteland en natuur- en waterbeheer.

Het adviesrapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (http://www.gelderland.nl/omgevingsvisie/OV_001) (RLI) over duurzame landbouw (2013) bevat goede adviezen over de relatie van land- en tuinbouw met bijvoorbeeld topsectoren, groene groei en circulaire economie. De sector heeft wel de opgave om te produceren met een lagere milieubelasting. De sector wil daarbij bredere maatschappelijke acceptatie krijgen.

Ambitie en rol van de provincie

De provincie wil een economisch gezonde land- en tuinbouw bevorderen. De provincie wil stimuleren dat de sector een kleinere ecologische voetafdruk krijgt en een sector wordt en blijft die:

- bijdraagt aan een sociaal en vitaal landelijk gebied in Gelderland;
- goed is voor mens, dier en omgeving en die daarmee een breed maatschappelijk draagvlak heeft;
- de concurrentie op de wereldmarkt aan kan.

De provincie faciliteert de land- en tuinbouw en biedt individuele ondernemers ontwikkelingsruimte om economisch concurrerend en duurzaam te produceren, bijvoorbeeld op het gebied van:

- vergroting van agrarische bouwpercelen;
- structuurversterking van grondgebonden landbouw;
- clustering en herstructurering van tuinbouw;
- stimulering van innovaties.

~~Deze ontwikkelingen moeten duurzaam vorm krijgen. Bedrijven die voldoen aan maatschappelijke eisen op het vlak van dier- en volksgezondheid, milieu, dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit kunnen rekenen op maatschappelijk draagvlak en verdienen ruimte.~~

~~De mogelijkheden voor ontwikkelingen van individuele bedrijven worden vooral bepaald door de ligging van het bedrijf en de aanwezige kwaliteiten en opgaven in dat gebied.~~

Aanpak

Voor de versteviging van de concurrentiepositie en het genereren van meer business stimuleert de provincie innovatie en cross-overs met andere voor de land- en tuinbouw relevante sectoren.

In Gelderland zijn drie bepalende sectoren:

- grondgebonden landbouw (met name melkveehouderij);
- niet-grondgebonden landbouw (met name varkens- en pluimveehouderij);
- tuinbouw.

3.4.2 Niet-grondgebonden veehouderij: het Plussenbeleid

In dit gebied heeft ~~Deel van~~ de provincie als doel de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw. Daarbij gaat het om maatschappelijk verantwoord ondernemen. De ontwikkelingsmogelijkheden van een bedrijf hangen in de eerste plaats af van de bedrijfslocatie. In Gelderland behoort het grootste deel van de pluimvee- en varkensbedrijven tot de niet-grondgebonden landbouw. Het voer voor deze dieren komt van buiten het bedrijf en veelal zelfs van buiten Nederland. ~~Specifiek voor deze bedrijven blijft de reconstructiezonering op hoofdlijnen gehandhaafd:~~

- ~~extensiveringszones;~~
- ~~landbouwontwikkelingsgebieden;~~
- ~~verwevingsgebieden.~~

De provincie stimuleert bestaande bedrijven in deze sector die duurzamer wensen te produceren. Dit betekent:

- er is geen ruimte voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven;
- ~~in landbouwontwikkelingsgebieden is een afronding van de lopende verplaatsingsgevallen aan de orde;~~
- ~~in de extensiveringszones is het streven een verminderde ammoniakemissie. Voor bestaande perspectiefvolle niet-grondgebonden bedrijven kan ontwikkelingsruimte worden geboden voor zover dit past binnen het generieke en regiospecifieke stikstofbeleid;~~
- er is ruimte voor bestaande bedrijven om zich duurzaam te groeien/ontwikkelen. Aan deze groei zijn duurzaamheidseisen verbonden die zijn uitgewerkt in het Plussenbeleid (hier doorklikken naar verdiepende tekst). ~~in de vorm van een vergroting van het bestaande agrarisch bouwperceel. Aan deze groei zijn duurzaamheidseisen verbonden. Aan gemeenten wordt gevraagd om deze voorwaarden in haar ruimtelijk beleid mee te nemen. De voorwaarden hiervoor worden in het gemeentelijk bestemmingsplan vastgelegd. Bijvoorbeeld in beleidsregels. De provincie staat gemeenten bij om de globale voorwaarden voor bouwperceelvergroting in de Omgevingsverordening te vertalen naar concretere eisen in het bestemmingsplan en/of om de werkwijze rond het realiseren van lokaal maatwerk mogelijk te maken. met als doel een versnelling van duurzame ontwikkelingen in de veehouderij: meer oog voor extra investeringen in ruimtelijke kwaliteit, milieu en dierenwelzijn vanuit een goede ruimtelijke ordening. D.w.z. meer dan nu al gangbaar is en volgens vigerende regels en vigerend beleid moet.~~

~~Met deze wijzigingen sorteert de provincie voor op het in de toekomst verdwijnen van de verschillen tussen het extensiverings-, verwevings- en landbouwontwikkelingsgebied.~~

De groei moeten ondernemers 'verdienen.' De groeipotentie van een bedrijf wordt ~~meer~~ afhankelijk van de plek ~~en minder van de zone~~ waarin het bedrijf ligt. Wanneer kwetsbare en gevoelige functies in de omgeving van de bedrijfslocatie liggen, zijn de uitbreidingsmogelijkheden beperkt en aan specifieke voorwaarden gekoppeld. Zo moeten bedrijven in de omgeving van stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden extra technische maatregelen treffen om groeiruimte te creëren.

De provincie stimuleert bedrijven om stappen te zetten die verder gaan dan de wet vraagt, maar wel bedrijfseconomisch haalbaar zijn. Bij het bieden van een 'plus' op de aspecten milieu, dierenwelzijn, volksgezondheid en ruimtelijke kwaliteit kan extra ontwikkelingsruimte worden verkregen. De provincie wil hiervoor naar een beoordelingssysteem dat op regionaal (of eventueel provinciaal) niveau is uitgewerkt en dat door de gemeenten in hun bestemmingsplannen wordt opgenomen. In een regio als Food Valley zijn daarvoor al stappen gezet.

~~De provincie zal de regio's en de gemeenten ondersteunen bij het komen tot concrete, bruikbare en juridisch houdbare bestemmingsplanvoorwaarden. Dit om de burgers en de ondernemers de noodzakelijke rechtszekerheid te bieden.~~ In de verdiepende tekst bij deze Omgevingsvisie (link) worden voor het Plussenbeleid enkele zaken aangereikt.

~~Van de gemeenten zal bij de vergunningverlening een andere werkwijze worden gevraagd dan tot dusver gebruikelijk is. Het recent gepubliceerde advies van de Gezondheidsraad in Bijlage 39 Gezondheidsrisico veehouderijen legt ook een grotere kwalitatieve beoordelingsrol bij de gemeenten en de ondernemers. De provincie ondersteunt gemeenten om deze nieuwe rol zo goed mogelijk te vervullen.~~

~~Uiterlijk 1 januari 2016 worden gemeenten in de provinciale Omgevingsverordening de mogelijkheid geboden tot het toepassen van een nieuw, op regionaal (of eventueel provinciaal) niveau uitgewerkt beoordelingssysteem. De aanpassing van de Omgevingsverordening wordt gebaseerd op de beschikbaar gekomen beoordelingssystemen. Daarbij zal rekening worden gehouden met eventuele nieuwe landelijke regelgeving over het kunnen beperken van dieren aantallen op provinciaal en gemeentelijk niveau. Tot uiterlijk 1 januari 2016, dan wel een eerder moment van aanpassing van de Omgevingsverordening, blijven de bouwblokregimes gelden die in het kader van de Reconstructie van kracht zijn geworden.~~

Naast het planologische spoor stimuleert de provincie de verduurzaming van de veehouderij actief door kennis te helpen ontwikkelen en door innovaties via proefopstellingen en praktijkpilots te ondersteunen. Ook in relatie tot de bevindingen uit de PlanMER: Duurzame ontwikkeling niet-grondgebonden landbouw. Zie bijlage PlanMER en Passende beoordeling Uitwerking Gelders Plussenbeleid (NIEUW)

Rolopvatting

De provincie is:

- normerend
- inspirerend
- verbindend

Instrumenten

- verordening
- ondersteuning
- stimulering

3.4.2.1 Verwevingsgebied

~~In de verwevingsgebieden zijn meerdere functies met elkaar verweven. In dit gebied zijn drie aspecten aan de orde.~~

- ~~1. er is groei mogelijk voor ondernemers om het bedrijf te ontwikkelen voor zover andere functies in de omgeving daarvoor ruimte bieden;~~
- ~~2. nieuwvestiging is niet mogelijk;~~
- ~~3. er kunnen meerdere functies (ook niet agrarische bestemmingen) naast elkaar bestaan in dit gebied. Dit is een gemeentelijke afweging.~~

~~Toelichting groei~~

~~Voor het eerste aspect geldt dat de provincie de bestaande mogelijkheden (rechten) van bedrijven voor het bouwperceel respecteert. Wanneer het bouwperceel wordt vergroot, moet de ondernemer extra stappen zetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en rekening houden met de aandachtspunten uit de PlanMER: Duurzame ontwikkeling niet-grondgebonden landbouw.~~

~~Toelichting aanduiding 'verwevingsgebied'~~

~~De aanduiding 'verwevingsgebied' komt voort uit de Reconstructiewet. Voor het Rivierenland zijn vanuit die wet geen reconstructieplannen vastgesteld. In deze visie en in de Omgevingsverordening geldt het verwevingsbeleid nu ook voor het Rivierenland. Zo is in Gelderland het beleid in bepaalde gebieden niet minder streng dan in andere gebieden. Het ontbreken van beleid voor Rivierenland zou als toekomstig risico kunnen hebben dat bedrijven zich juist in het Rivierenland gaan vestigen.~~

Rolopvatting

De provincie is:

- normerend
- verbindend
- inspirerend

Instrumenten

- verordening
- ondersteuning
- stimulering

3.4.32.2 Ammoniakbuffergebied Extensiveringsgebied

In de extensiveringsdit gebieden zijn drie aspecten aan de orde:

1. er is ~~geen uitsluitend~~ groei mogelijk voor ondernemers om het bedrijf te ontwikkelen indien de emissie van stikstof en ammoniak op de locatie niet toeneemt;
2. nieuwvestiging en hervestiging zijn ~~is~~ niet mogelijk;
3. er kunnen meerdere functies (ook niet-agrarische bestemmingen) naast elkaar bestaan in dit gebied. Dit is een gemeentelijke afweging. Juist meerdere functies kunnen de afbouw van de intensieve veehouderij ondersteunen. Nieuwe functies moeten passen bij de gegeven kernkwaliteiten in een gebied. Bijvoorbeeld kernkwaliteiten (http://www.gelderland.nl/omgevingsvisie/OV_009) voor natuur en landschap.

Toelichting geen groei

~~Voor het eerste aspect geldt dat de provincie geen ruimte biedt aan groei van de niet-grondgebonden veestapel. De extensiveringsgebieden liggen op die plaatsen waar natuur extra gevoelig is voor stikstof. Deze natuur moet worden ontzien. Dit strikte beleid was tot aan de vaststelling van deze Omgevingsvisie in combinatie met een verplaatsingsregeling voor perspectiefvolle bestaande bedrijven. Een groot aantal bedrijven heeft verplaatsingssubsidie aangevraagd en toegekend gekregen.~~

Een aantal bedrijven heeft zich in de eerste openstelling niet aangemeld; er was een toezegging dat er nog meerdere inschrijfmogelijkheden zouden volgen. Nu dat niet het geval is, wordt voor deze categorie een uitzondering geboden. Bedrijven die destijds aan de voorwaarden van de provinciale VIV-regeling voldeden en nu nog steeds voldoen aan de minimale bedrijfsomvang, krijgen ontwikkelingsruimte voor zover die binnen het generieke (stikstof)beleid kan worden geboden.

Rolopvatting

De provincie is:

- normerend
- verbindend
- inspirerend

Instrumenten

- verordening
- ondersteuning
- stimulering

3.4.2.3 Landbouwontwikkelingsgebied

~~In de landbouwontwikkelingsgebieden zijn drie aspecten aan de orde:~~

- ~~1. er is groei mogelijk voor ondernemers om het bedrijf te ontwikkelen;~~
- ~~2. nieuwvestiging is nog beperkt mogelijk;~~
- ~~3. andere functies (niet agrarische bestemmingen) zijn mogelijk op voorwaarde dat zij de potentiële ontwikkelingsruimte voor niet-grondgebonden veehouderij niet inperken.~~

~~Toelichting groei~~

~~Voor het eerste aspect geldt dat de provincie de bestaande mogelijkheden (rechten) van bedrijven voor het bouwperceel respecteert. Wanneer het bouwperceel wordt vergroot, moet de ondernemer extra stappen zetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en rekening houden met de aandachtspunten uit de PlanMER: Duurzame ontwikkeling niet-grondgebonden landbouw.~~

~~Toelichting beperkte nieuwvestiging~~

~~In landbouwontwikkelingsgebieden is er een beperkte mogelijkheid om nieuwe niet-grondgebonden bedrijven te stichten. De mogelijkheid geldt alleen voor bedrijven die voor 14 mei 2013 een aanvraag voor vestiging hebben ingediend bij een gemeente. Deze uitzondering geldt ook voor bedrijven die al een subsidiebeschikking hebben gekregen van de provincie en zich nog moeten verplaatsen naar landbouwontwikkelingsgebieden.~~

~~De consequentie van deze beperkte mogelijkheid voor nieuwvestiging is dat gemeenten bestaande bestemmingsplanmogelijkheden voor nieuwvestiging kunnen intrekken. Tegelijkertijd geldt bij sommige gemeenten dat zij hun bestemmingsplannen nog moeten actualiseren om de nieuwvestiging van enkele bedrijven die voor 14 mei 2013 een aanvraag hebben ingediend mogelijk te maken.~~

Roleopvatting

~~De provincie is:~~

- normerend
- inspirerend
- verbindend

~~Instrumenten~~

- verordening,
- ondersteuning,
- stimulering.

Hoofdstuk 5 Uitvoering

PlanMER en Passende Beoordeling

Voor deze Omgevingsvisie zijn in 2014 een PlanMER en een Passende Beoordeling uitgevoerd. De PlanMER biedt aanbevelingen en informatie aan partners en de provincie om samen aan sterke steden en een vitaal platteland in een netwerksamenleving te blijven werken. Hierbij verandert de focus van de provincie naar een werkwijze gericht op geïntegreerde doelen en ambities. Dit vraagt vaak maatwerk en procesafspraken, die niet vooraf alle nu te duiden zijn. Kaders en spelregels zijn hierbij van belang.

Tegelijkertijd is van belang te beseffen dat niet alles in een keer duidelijk kan en moet zijn. In deze Omgevingsvisie zitten zeker nog een aantal puzzelstukken die de provincie met anderen wil invullen de komende tijd. Veel is echter ook al bekend en vertrouwd en moet zeker niet opnieuw worden uitgevonden.

Het PlanMER bij de Omgevingsvisie richt zich primair op de beleidswijzigingen die in deze visie worden voorgesteld op bepaalde thema's. Het gaat hierbij om de beleidswijzigingen waarmee kaders worden gesteld voor mogelijk toekomstige m.e.r.-plichtige activiteiten of waarvoor een Passende Beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet aan de orde is. Dit zijn veelal sectorale beleidswijzigingen waarbij met een brede milieu- en natuur-expertise is gekeken naar kaders of (milieu)gevolgen die reeds kunnen worden geduid.

1.2.10 Wijzigingen in Visie Grondgebondenheid

hoofdstuk 3 Dynamisch Gelderland

3.4 Land- en tuinbouw

3.4.1. Grondgebonden landbouw

Om grondgebonden bedrijven als functionele dragers van het Gelders platteland te behouden en versterken biedt de provincie ruimte voor groene groei en verbreding. Bij de grondgebonden landbouw gaat het onder meer om bedrijven voor akkerbouw, fruitteelt, boomteelt en melkveehouderij.

De provincie richt zich bij grondgebonden landbouw op:

1. de ondersteuning van een goede verkavelingsstructuur voor bedrijven omdat voldoende grond bij bedrijfsgebouwen bijdraagt aan een efficiënte bedrijfsvoering en mogelijkheden voor weidegang biedt;
2. het bevorderen van goede watercondities binnen de randvoorwaarden van het watersysteem;
3. het stellen van de randvoorwaarde aan groei van (melkvee)bedrijven zodat deze grondgebonden blijven en rekening houden met de ruimtelijke kwaliteit bij groei;
4. het bevorderen van weidegang.

Ad 3 Randvoorwaarden groei veehouderijbedrijven

Uitbreiding melkveebedrijf toetsen aan rijksnorm voor grondgebondenheid

~~Een voorwaarde voor de groei van grondgebonden veehouderijbedrijven is dat de productie grondgebonden blijft~~

Ondernemers moeten bij uitbreidingsverzoeken voor grondgebonden veehouderij aangeven of en hoe het bedrijf grondgebonden is zoals door het Rijk voorgeschreven in de Wet verantwoorde groei melkveehouderij en in de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij. Onderdeel hiervan is dat grond alleen kan worden opgevoerd als tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond, wanneer deze in het kader van een normale bedrijfsvoering bij dat bedrijf in gebruik is en is gelegen in Nederland. Dit kan worden aangetoond op basis van een grondgebruiksplan of door op andere wijze hierover de benodigde duidelijkheid te geven. Daarbij moet in elk geval aan de orde zijn hoe het bedrijf voor de voedselvoorziening en weidegang van dieren gebonden is aan grond in de directe omgeving. Het gaat hierbij om afhankelijkheid van grond bij de voedervoorziening, mestafzet en het bieden van een natuurlijke ondergrond voor plantaardige teelten.

Uitbreiding overige veehouderijbedrijven toetsen aan grondgebondenheid

Ondernemers moeten bij uitbreidingsverzoeken voor grondgebonden veehouderijbedrijven aangeven of en hoe het bedrijf grondgebonden is. Dat wil zeggen dat het bedrijf beschikt over cultuurgrond om de dieren op het bedrijf voor meer dan 50% in de ruwvoerbehoefte te kunnen voorzien. Dat biedt de basis voor meer gesloten groene kringlopen. Wanneer het overgrote deel van het (ruw)voer van elders wordt aangevoerd en (rest)producten weer worden afgevoerd, is er geen sprake van een locatie- of grondgebonden bedrijf. Dit kan worden aangetoond op basis van een grondgebruiksplan of door op andere wijze hierover de benodigde duidelijkheid te geven.

~~Dat wil zeggen dat het bedrijf beschikt over cultuurgrond om de dieren op het bedrijf voor meer dan 50% in de ruwvoerbehoefte te kunnen voorzien. Dat biedt de basis voor meer gesloten groene kringlopen. Wanneer het overgrote deel van het (ruw)voer van elders wordt aangevoerd en (rest) producten weer worden afgevoerd, is er geen sprake van een locatie- of grondgebonden bedrijf.~~

~~Om de grondgebondenheid van een ondernemer te beoordelen, vereisen gemeenten van ondernemers dat zij bij hun aanvraag een grondgebruiksplan toevoegen. In dit plan geeft de ondernemer aan over welke gronden het bedrijf kan beschikken – zowel pacht als eigendom – en voor welke teelten de percelen worden gebruikt. Afhankelijk van de definitie die de gemeente in haar bestemmingsplan opneemt, zal het grondgebruiksplan die informatie moeten bevatten om de grondgebondenheid van het bedrijf te kunnen beoordelen.~~

~~Gemeenten wordt gevraagd in hun bestemmingsplannen een definitie van een grondgebonden veehouderijbedrijf op te nemen. In de definitie is vastgelegd dat de opbrengst van de agrarische cultuurgrond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen beschikt, grotendeels kan voorzien in de ruwvoerbehoefte. Op die manier kan een gemeente 'footloose' melkveebedrijven weren.~~

Uitbreiding bedrijf toetsen aan aanvaardbare ruimtelijke kwaliteit

De uitbreiding moet ruimtelijk aanvaardbaar zijn. Zowel op de schaal van het gebouw, het erf en de inpassing van het erf in het landschap dient aandacht te zijn voor de ruimtelijke kwaliteit. Het is wenselijk dat de gemeenten ondernemers verzoeken om bij een grootschalige uitbreiding een beeldkwaliteitsplan op te stellen. Voor de ondernemer is het wenselijk om vroegtijdig deskundigheid in te schakelen van bijvoorbeeld een architect en een landschapsonwerper.

De provincie stelt geen grens aan de bedrijfsomvang van een grondgebonden veehouderijbedrijf. Bij een groot bedrijf - een groot erf met stallen - hoort een passende 'open ruimte' in de vorm van agrarische cultuurgrond. Met het oog op het einde van de Europese melkquotering in 2015 wordt een forse schaalvergroting in de melkveehouderij verwacht. Niet alleen het aantal dieren zal toenemen maar ook de staloppervlakte zal per dier toenemen. Bedrijven die willen groeien moeten die ontwikkelruimte 'verdienen'.

1.3 Wijzigingen in Kaarten

Wijzigingen in Kaarten Landbouw

Plussenbeleid (nieuw)

In dit gebied heeft de provincie als doel de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw; wordt opgenomen op de themakaart Landbouw.

Ammoniakbuffergebied (nieuw)

In dit gebied heeft de provincie als doel de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw; wordt opgenomen op de themakaart Landbouw.

Vervallen kaarten a.g.v. deze actualisatie

Extensiveringsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

Als gevolg van gewijzigd Landbouwbeleid worden de drie kaartlagen Verwevings-, Landbouwontwikkelings, en Extensiveringsgebied vervangen door de kaartlagen Plussenbeleid en Ammoniakbuffergebied

Verwevingsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

Als gevolg van gewijzigd Landbouwbeleid worden de drie kaartlagen Verwevings-, Landbouwontwikkelings, en Extensiveringsgebied vervangen door de kaartlagen Plussenbeleid en Ammoniakbuffergebied

Landbouwontwikkelingsgebied-niet grondgebonden veehouderij (vervalt)

Als gevolg van gewijzigd Landbouwbeleid worden de drie kaartlagen Verwevings-, Landbouwontwikkelings, en Extensiveringsgebied vervangen door de kaartlagen Plussenbeleid en Ammoniakbuffergebied

3 Wijzigingen in Verdieping

3.8 Wijzigingen in Verdieping Plussenbeleid

hoofdstuk 3 Verdieping Dynamisch Gelderland

3.9 Verdieping land- en tuinbouw

3.9.10 Zonering niet-grondgebonden landbouw

Tekst 3.9.10 vervalt en wordt vervangen door onderstaande tekst

3.9.10 Zonering niet-grondgebonden landbouw

~~In Gelderland, maar ook in delen van Brabant, Limburg, Utrecht en Overijssel is veel vee. Door de grote concentratie van varkensbedrijven kon in 1997 de varkenspest zich razend snel verspreiden. Ruimtelijke herstructurering, ofwel reconstructie van de varkenshouderij, moest de sector minder kwetsbaar maken. Tegelijk moest ook de ruimtelijke structuur van de gebieden verbeteren, in het bijzonder landbouw, natuur, landschap, recreatie, water en milieu. Dit om een goed woon-, werk- en leefklimaat mogelijk te maken. In 2002 is de Reconstructiewet vastgesteld. De wet is per 1 juli 2014 door het Rijk ingetrokken. Ondanks het vervallen van de wet is de zonering in het Gelders omgevingsbeleid gehandhaafd.~~

Niet grondgebonden veehouderij en zeer kwetsbare natuur gaan moeilijk samen. Bedrijven kunnen zich niet voldoende ontwikkelen en de hoge uitstoot van ammoniak bedreigt de natuur. De drie Gelderse reconstructieplannen die op grond van de Reconstructiewet zijn vastgesteld hebben tot doel gehad veehouderij en kwetsbare natuur ruimtelijk te scheiden. Hiertoe zijn drie zones vastgesteld.

Zones voor extensivering, verweving en landbouwontwikkelingsgebied.

Het gedifferentieerde beleid in deze drie zones heeft als doel een afwaartse beweging van de niet-grondgebonden veehouderij te bewerkstelligen. Het doel is daarbij minder stikstofdepositie op de kwetsbare natuur.

Extensiveringsgebied

Een extensiveringsgebied is een zone van 250 meter rond de zeer ammoniak-gevoelige natuur waar de niet-grondgebonden veehouderij zich niet verder mag ontwikkelen. In Gelderland liggen binnen deze zone nog een beperkt aantal bedrijven waar varkens, pluimvee, vleeskalveren of eenden worden gehouden. Voor zover deze bedrijven een perspectiefvolle omvang hebben, geldt dat zij de veestapel mogen uitbreiden voor zover dat binnen het generieke ammoniakbeleid en het specifieke stikstofbeleid rond Natura 2000 gebieden mogelijk is. Deze ruimte wordt geboden omdat er geen ondersteuning meer wordt geboden voor bedrijfsverplaatsing.

Verwevingsgebied

Het grootste deel van de reconstructiegebieden heeft de aanduiding 'verwevingsgebied' gekregen. Vestiging van nieuwe niet-grondgebonden veehouderij is hier niet mogelijk. Voor bestaande bedrijven zijn er soms wel (beperkte) uitbreidingsmogelijkheden. Ook voor gebieden die niet onder de Reconstructiewet vielen — het gehele Rivierengebied en enkele gemeenten op de Zuid Veluwe — gaat het beleid van de verwevingsgebieden gelden. Thans kennen deze gebieden geen specifiek beleid voor de intensieve veehouderij. Voorkomen moet worden dat deze gebieden extra aantrekkelijk worden voor vestiging omdat elders — ook buiten onze provincie — beperkend beleid geldt.

Landbouwontwikkelingsgebied

Bedrijven die uit de extensiveringsgebieden vertrekken, kunnen in deze zone een nieuwe locatie vinden. Het kan dan gaan om volledige nieuwbouw of om het hergebruik van een bestaand bedrijf dat te koop is. De betreffende gemeente moet de mogelijkheden voor uitbreiding en nieuwvestiging nader uitwerken in het bestemmingsplan. In de drie Gelderse reconstructieplannen zijn vijftien gebieden aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied; deze liggen in dertien gemeenten. De noodzaak om planologisch ruimte te bieden voor het stichten van een volledig nieuw bedrijf is niet langer aanwezig. Er zijn voldoende bestaande bedrijven te verwerven, ook op perspectiefvolle plekken in de verwevingsgebieden. De nieuwvestigingslocaties in de landbouwontwikkelingsgebieden waarvoor reeds door een ondernemer voor 14 mei 2013 een aanvraag is ingediend bij de gemeente, dienen wel behouden te blijven. De overige potentiële nieuwvestigingslocaties kunnen vervallen.

Het beleid voor de intensieve veehouderij voor de regio's Vallei, Veluwe en Achterhoek was en is onderbouwd en vastgelegd in de drie Gelderse Reconstructieplannen; respectievelijk Gelderse Vallei/Utrecht Oost, Veluwe en Achterhoek/De Liemers. Het was verankerd in het Streekplan 2005. De reconstructiezonering — het gedifferentieerde beleid in respectievelijk extensiveringsgebied, verwevingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied — heeft tot nu toe het doel een afwaartse beweging te bewerkstelligen. Het Rijk heeft de Reconstructiewet per 1 juli 2014 ingetrokken. In het

verlengde hiervan hebben Provinciale Staten besloten om de drie Gelderse reconstructieplannen in te trekken. De provincie wenst echter de reconstructiezonering op hoofdlijnen voorlopig te behouden om lopende procedures, waaronder een aantal bedrijfsverplaatsingen, zorgvuldig af te kunnen handelen.

Groei moet worden 'verdiend'

De niet grondgebonden veehouderij, met name de varkens- en pluimveebedrijven, mogen zich in Gelderland ontwikkelen op basis van bestaande rechten die deze bedrijven bezitten in het vigerend bestemmingsplan. Naast het voldoen aan de generieke wettelijke eisen wordt een goede ruimtelijke kwaliteit / landschappelijke inpassing vereist bij de uitbreiding.

Groeiende bedrijven die een groter bouwperceel (dan dat in het vigerend bestemmingsplan is toegekend) nodig hebben, krijgen in de toekomst extra eisen opgelegd. Bij elke bouwperceelvergroting in de niet grondgebonden veehouderij is dan een 'maatschappelijke plus' vereist. Het gaat om bovenwettelijke maatregelen op het vlak van ruimtelijke kwaliteit, milieu, volksgezondheid en dierwelzijn.

De provincie heeft deze aspecten nu nog niet nader uitgewerkt in de Omgevingsverordening. Deze uitwerking die zal leiden tot een beoordelingssysteem, vindt plaats in 2014 en 2015 samen met gemeenten en betrokken partijen. Het beoordelingssysteem moet vanaf 2016 gemeenten de mogelijkheid bieden om veehouderijen een groter bouwperceel toe te kennen.

Het te ontwikkelen beoordelingssysteem zal enerzijds voldoende concreet moeten zijn om planologische rechtszekerheid te bieden en om er individuele gevallen aan te kunnen toetsen maar zal ook ruimte moeten bieden voor maatwerk. Lokale omstandigheden en lokale wensen die voortkomen uit de dialoog met de omgeving kunnen leiden tot extra kwaliteit. Het uiteindelijke doel is dat maatschappelijk draagvlak, maatschappelijke prestaties en ontwikkelingsruimte samengaan.

Het te ontwikkelen beoordelingssysteem dient te kunnen rekenen op een breed draagvlak, met name bij gemeenten die straks met dit instrument moeten werken. Breed draagvlak op de schaal van de regio moet bovendien voorkomen dat er tussen gemeenten grote verschillen in beoordeling ontstaan.

Het stellen van proces eisen voor de vergunningprocedure zoals het vroegtijdig inschakelen van een architect en landschapsontwerper en het voeren van een dialoog met de burens alvorens een vergunning aan te mogen vragen kan de procedure rond agrarische vergunningen vergemakkelijken. De gemeente wordt geadviseerd deze mogelijkheden te benutten, via het uitwerken en benutten van gemeentelijke beleidsregels.

Wanneer het nieuwe beoordelingsysteem 'ontwikkelen met kwaliteit' gereed is kan het instrument van sturing op de omvang van het agrarisch bouwperceel vervallen. En met het vervallen van de bouwperceelsmaten kan de gehele reconstructiezonering verdwijnen. Dit alles vergt op dat moment een herziening van de omgevingsverordening.

3.9.10 Plussenbeleid: verduurzaming van bedrijven in de niet-grondgebonden veehouderij

De niet-grondgebonden veehouderij, met name de varkens-, geiten- en pluimveebedrijven, mogen zich in Gelderland ontwikkelen op basis van het vigerend bestemmingsplan.

Groeiende bedrijven die een groter bouwperceel nodig hebben, krijgen vanaf het moment dat gemeenten het Plussenbeleid in haar ruimtelijk beleid hebben meegenomen extra eisen opgelegd. Bij elke bouwperceelvergroting in deze niet grondgebonden veehouderij zijn dan een of meer 'maatschappelijke plussen' vereist. Het gaat om extra maatregelen van ruimtelijke kwaliteit op het

gebied van milieu, landschappelijke inpassing en/of fysieke maatregelen op het gebied van dierwelzijn. Deze maatregelen moeten plaatsvinden naast de generieke wettelijke eisen en een goede landschappelijke inpassing op basis van vigerend beleid.

In de Omgevingsverordening worden aan uitbreidingen de volgende eisen gesteld.

Eisen aan uitbreiding

1. uitbreidingen zijn alleen mogelijk indien het bedrijf extra maatregelen neemt op het gebied van een of meer 'plussen' vanuit ruimtelijke kwaliteit op het gebied van milieu, landschappelijke inpassing en/of fysieke maatregelen rond dierwelzijn en
2. hierover door de ondernemer een dialoog is gevoerd met zijn omgeving.
3. het ontwerp-actualisatieplan gaat gepaard met een berekening van de investeringsbijdrage waarvan de norm is tussen de 15 en 20 euro per vierkante meter bruto vloeroppervlakte van de uitbreiding.
4. de investering vindt voor milieu en dierwelzijn zoveel mogelijk plaats op het erf. De wens is namelijk om extra duurzaamheidsmaatregelen aan de fysieke uitbreiding te koppelen. In het geval van een extra investering in ruimtelijke kwaliteit kan verder worden gekeken dan op of nabij het erf.
5. in de ammoniak-bufferzone - het voormalige extensiveringsgebied - mag op de locatie van de uitbreiding geen toename plaatsvinden van emissies op het gebied van ammoniak en stikstof;
6. geen nieuwvestiging in Gelderland (dit blijft hetzelfde als in het huidige beleid).

De verwachting voor deze sector is dat er schaalvergroting zal plaatsvinden. Een voordeel van schaalvergroting is dat grotere bedrijven beter dan kleinere bedrijven in staat zijn om extra maatregelen te nemen die de negatieve effecten voor de leefomgeving, zoals geurhinder en fijn stof uitstoot, verminderen. Met het oog op die verwachting wil de provincie met name zicht houden op de ontwikkeling van de grotere bedrijven. Gemeenten dienen uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven groter dan 1,5 ha uitsluitend door middel van een uitwerkingsplicht en/of wijzigingsbevoegdheid mogelijk te maken. Dit om een vinger aan de pols te houden voor de ontwikkeling van grote stallen. Uitbreidingen boven de 1,5 hectare van het bouwperceel moeten aan een zorgvuldigheidstoets van Gedeputeerde Staten (GS) worden verbonden. In de zorgvuldigheidstoets wordt beoordeeld of het Plussenbeleid voldoende terugkomt in de voorgenomen uitbreiding.

De provincie heeft er oog voor dat het Plussenbeleid niet onnodig belemmerend moet werken. Daarom geldt voor het Plussenbeleid in de eerste plaats een ondergrens van 100 m² bedrijfvloeroppervlakte. Het Plussenbeleid is niet van toepassing op uitbreidingen van geringe omvang. Op deze wijze wordt een objectieve ondergrens gegeven die ervoor zorgt dat uitbreidingen van geringe omvang zonder aanvullende maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Daarmee komt flexibiliteit in de regeling, daar waar de ruimtelijke impact op de omgeving gering te noemen is. Dit terwijl de sturing op verduurzaming van de sector behouden blijft bij uitbreidingen boven de 100 m²: uitbreidingen met een aanzienlijke uitstraling op de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving.

In de tweede plaats is het Plussenbeleid niet van toepassing op wijzigingen in bouwblokken die in aantal m² niet leiden tot uitbreiding van huidige bestaande agrarische niet-grondgebonden veehouderijbedrijven. Wanneer een bouwblok in een bestemmingsplan bijvoorbeeld 'gedraaid' wordt ten opzichte van het vigerende bouwblok zonder dat een toename is van de bedrijfsvoering in aantal m², dan is dit niet aan te merken als een uitbreiding als bedoeld in dit artikel.

Gemeenten nemen de voorwaarden van het Plussenbeleid mee in haar ruimtelijk beleid. Vooral vier

aspecten zijn aan de orde om het Plussenbeleid lokaal uit te werken:

1. wat is de gewenste werkwijze en dialoog rond de voorgenomen uitbreiding?
2. welke inhoudelijk accenten in de extra maatregelen zijn gewenst vanuit het lokale beleid, passend bij het gebied, zodat lokaal maatwerk mogelijk wordt in de geest van de Omgevingswet en Gelderse Omgevingsvisie.
3. duiden van de ondergrens van de extra duurzaamheidsmaatregelen (wat zijn 'plus-investeringen').
4. hoe de afspraken met de ondernemer worden gemaakt, bijvoorbeeld over de hoogte van de investering.

Deze zaken kunnen (eerst) op regionaal niveau worden uitgewerkt, zoals de Menukaart van de regio FoodValley. Een gemeente kan een dergelijk intergemeentelijk (regionaal) beleidskader benutten voor een nadere uitwerking in eigen ruimtelijk beleid.

Ad 1: de gewenste werkwijze en dialoog rond de voorgenomen uitbreiding

Van belang is vroegtijdige betrokkenheid van belanghebbenden bij de voorbereiding van plannen of besluiten. De provincie verwacht daarom van gemeenten dat zij in hun lokale beleid opnemen dat rondom een voorgenomen uitbreiding een zorgvuldige dialoog wordt gevoerd, gericht op het in kaart brengen van alle belangen, zowel die van de ondernemer als die van de belanghebbenden in de omgeving. In ieder geval dient een ondernemer bij een aanvraag tot uitbreiding een verslag van de dialoog met de omgeving te voegen.

Het is aan te raden dat een ondernemer eerst in gesprek gaat met de gemeente voor eerste check op het uitbreidingsplan. Zonder dat de gemeente zich al verbindt aan een plan, kan op eenvoudige wijze een eerste filtering op kansrijke en kansarme plannen plaatsvinden. Hoewel niet verplicht, is ook in de Omgevingswet het belang van een dergelijk vooroverleg onderstreept. De gemeente zorgt voor de afstemming van het eerste idee, ambtelijk en waar nodig bij het bestuur. Wanneer een gemeente een initiatief tot uitbreiding als kansrijk beoordeelt, is het van belang dat de ondernemer tijdig over een nog niet uitgewerkt plan in gesprek gaat met de omgeving. De ondernemer voert een dialoog met de omgeving dat, zoals hij of zij het beste inschat, passend bij het gebied. Het is denkbaar dat een ondernemer voor zijn (directe) burens een presentatie over zijn voorgenomen uitbreiding geeft en vraagt naar de ideeën van zijn omgeving hierover. Een buurthuis kan hiervoor een goede plek zijn maar ook een rondleiding door het bedrijf van de ondernemer is een mogelijkheid. Hiervoor gelden geen wetmatigheden. Een ondernemer nodigt zijn burens uit in een omtrek van een kilometer, een andere ondernemer nodigt burens uit in een kleinere straal rond zijn bedrijf. Voor advies hierover kan de ondernemer eventueel te rade gaan bij bijvoorbeeld de gemeente.

Afhankelijk van zijn toekomstvisie op het bedrijf en het gesprek met de omgeving past de ondernemer het uitbreidingsplan dan aan.

Het uitbreidingsplan wordt in procedure gebracht als de gemeente het plan en het gevoerde stappen in het proces met (onafhankelijke) partijen heeft besproken. Reden hiervan is om zorgvuldig en transparant te kunnen zijn naar alle betrokkenen over:

- a. zijn de benodigde onderzoeken zorgvuldig opgesteld en gedeeld,
- b. zijn belangen zorgvuldig en transparant gemaakt en gewogen,

Het bevoegd gezag maakt een afweging over wel of niet akkoord gaan met het plan. De gemeente maakt vervolgens met de ondernemer afspraken inclusief boetebeding via een privaatrechtelijke overeenkomst, een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan of een omgevingsvergunning. Op basis daarvan werkt het bevoegd gezag een wijzigingsplan uit, een afwijkingsbesluit of herziening van het bestemmingsplan.

Ad 2: welke inhoudelijk accenten in de extra maatregelen zijn gewenst met het oog op lokaal maatwerk passend bij het gebied

Het gaat bij aanvullende maatregelen niet over gangbare maatregelen die al vanuit bestaande vigerende beleidskaders nodig zijn. Aanvullende maatregelen zijn extra maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit op het terrein van landschappelijke inpassing, milieu- en dierenwelzijn de groeirimte. Op deze wijze draagt Gelderland bij aan het versnellen van duurzame ontwikkelingen in de veehouderij, zonder dat dit ten koste gaat van een verslechtering voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Gemeenten werken vooraf in beleid uit of zij in in bepaalde gebieden lokale of regionale aandachtspunten zien voor de inhoudelijke focus van deze aanvullende maatregelen vanuit een goede ruimtelijke ordening. Deze inhoudelijke focus zal daarvandaan meer of minder sturend zijn voor de aard van de genoemde aanvullende maatregelen passend bij de aard van een gebied.

Het staat gemeenten vrij om de accenten in de inhoudelijke focus van de aanvullende maatregelen eerst in regionaal verband uit te werken. Ofwel om het beleid dat – nadat het regionaal is verwoord - zelf nader aan te scherpen.

Conform de aankomende Nationale Omgevingsvisie en Omgevingswet verwacht de provincie dat gemeenten actief beleid voeren op aandachtspunten in hun gebied. Aandachtspunten die vanuit een goede ruimtelijke ordening lokaal en in een gebied (regionaal) aandacht verdienen. Wij geven hieronder aan om welke gebieden het gaat en wij verwachten dat gemeenten deze rol ook actief oppakken.

De provincie verwacht van gemeenten dat zij op de volgende zaken sturing geven in de uitwerking van het lokaal maatwerk om vanuit een goede ruimtelijke ordening aanvullende maatregelen te vragen:

- aanvullende maatregelen voor fijn stof (onderdeel van een milieu-plus) in de regio FoodValley om de totale achtergrondbelasting te verbeteren in het gebied (link naar Atlas Leefomgeving).
- aanvullende maatregelen voor geur (onderdeel van een milieu-plus) in de regio FoodValley. Zie bijlage Geurhinder als gevolg van geurachtergrondconcentratie (NIEUW) ,
- op basis van de urgentie over leegstand in het buitengebied (ruimtelijke kwaliteits-plus) in de regio Achterhoek zijn er extra maatregelen nodig die de landschappelijke kwaliteit verbeteren en sloop bevorderen.

Ad 3: ondergrens van de extra duurzaamheidsmaatregelen (wat zijn 'plus-investeringen')

Ruimtelijke kwaliteit

Hier gaat het om maatregelen die verder gaan dan standaard beleid. Aanvullende maatregelen zijn bijvoorbeeld extra investeringen in:

- extra streekeigen beplanting.
- fruitbomen.
- loop- en wandelpaden.

- bezichtigingsruimte.
- bijdrage aan een ecologische verbindingszone.
- sloop van vrijkomende agrarische bebouwing.

Milieu

Hier gaat het om maatregelen die verder gaan dan standaard beleid. Aanvullende investeringen zijn bijvoorbeeld:

- filtersysteem.
- afzuigsysteem.
- luchtwassysteem.
- biofilter.

Het gaat bij aanvullende maatregelen niet op de gangbare emissie reducerende technieken of gangbare BBT. Wat gangbaar is, is o.m. omschreven in artikel 1.1 van de Wabo. Dit verschilt per diersoort, per jaar en per gebied. Voor ammoniak kan in het kader van aanvullende BBT-maatregelen bijvoorbeeld gekeken worden naar kolom C van “Besluit emissiearme huisvesting” gepubliceerd in Staatscourant d.d. 25/6/2015 waarin gewenste grenswaarden voor 2018 worden genoemd. De ondernemer moet aantonen waarom zijn maatregel voor een plus in aanmerking komt en moet dat expliciet maken. Het is aan de gemeente om deze afweging te beoordelen.

Dierwelzijn

Hier gaat het om fysieke maatregelen die verder gaan dan standaard beleid. Aanvullende maatregelen zijn bijvoorbeeld gericht op:

- oppervlakte.
- groeps grootte.
- stalinhoud.
- voorkomen hittestress.
- schuurvoorziening.
- erfverharding.
- hygiënesluis.
- mestafvoerpunten.

Voorbeelden van maatregelen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, milieu en dierwelzijn zijn ook te vinden in de Maatlat Duurzame Veehouderij en het Beter Leven Keurmerk (sterrensysteem) en Milieukeur. Deze certificaatsystemen zijn waardevol omdat zij aangeven wat in algemeenheid duurzamere stalconcepten zijn. Zij geven ondernemers houvast om duurzamere stalconcepten toe te passen door fiscaal voordeel te bieden. De controle op de uitvoering van de maatregelen wordt door een onafhankelijke instantie uitgevoerd. Jaarlijks worden deze systemen met stakeholders en ondernemers besproken en vinden er actualisaties plaats.

Gangbare maatregelen en dus geen aanvullende maatregel

Bedrijfsvoeringsmaatregelen zijn **niet** aan te merken als een extra maatregel.

Ook de volgende zaken zijn **niet** aan te merken als een extra maatregel

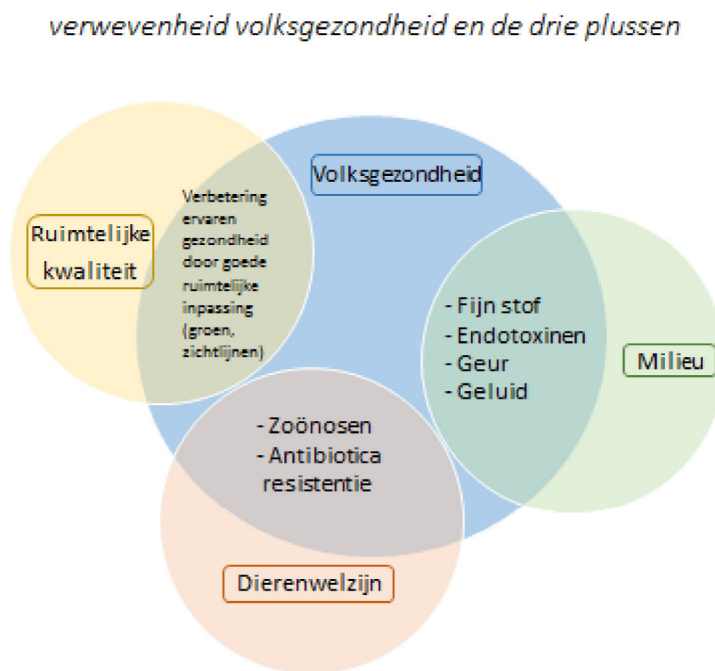
- een goede erfinpassing.
- rekening houden met landschappelijke en natuurkwaliteiten.
- voldoen aan milieunormen of aan normen voor dierwelzijn.

- emissiereducerende milieutechnieken (gangbare BBT cf Wabo artikel 1.1) die al standaard worden voorschreven.

Als peildatum voor 'wat een extra maatregel is' geldt de datum van de ter inzage legging van het ontwerpbesluit door de gemeente: dat kan een ontwerp bestemmingsplan/wijzigingsplan zijn maar ook een ontwerp omgevingsvergunning.

Volksgezondheid

Gezondheid beschouwt de provincie niet als 'plus' maar als een basiskwaliteit. Er is voor volksgezondheid nog geen eigenstandig normenkader. Volksgezondheid wordt nu ingevuld door invulling te geven aan (rijks)normen voor milieu (fijn stof en geur), dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit. Er is een sterke verwevenheid tussen milieu, dierenwelzijn en gezondheid. Volksgezondheid lift mee op milieu (fijn stof en geur), dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit. Als nieuwe normen over volksgezondheid meer helderheid geven dan komt dit erbij als basis en niet als 'plus'. Provincie en partners volgen de ontwikkelingen hiervan nauwlettend. Eventueel is eind 2016 meer bekend over de volksgezondheid via het rijksbeleid. Onderstaande huidige verwevenheid tussen elementen van volksgezondheid en de drie plussen wordt in de onderstaande figuur geïllustreerd.

Verbeteringen voor de volksgezondheid worden dus in de praktijk ook via fysieke maatregelen voor milieu, dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit – de plus-sporen in het Plussenbeleid - gerealiseerd. Zo dragen plussen op het gebied van geur, fijn stof en NOx dragen bij aan volksgezondheid. Maatregelen voor de verbetering van dierenwelzijn doen dit ook. Immers: een verkleining van de kans op het ontstaan en verspreiding van dierziekten verkleint de kans op effecten op volksgezondheid. Dit doet recht aan het gedachtengoed van de komende Omgevingswet, zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Tegelijkertijd werkt de provincie nu al aan een instrument dat gericht is op het in beeld brengen van de factoren in de fysieke leefomgeving die invloed hebben gezondheid en dat daarmee een handvat kan bieden om te bepalen welke factoren de meeste kansen bieden om deze te verbeteren. Dit is al aangekondigd in de Omgevingsvisie in 2014.

Ad 4: afspraken met de ondernemer, bijvoorbeeld over de hoogte van de investering

Gemeenten kunnen van de ondernemer extra maatregelen ter verbetering van de leefomgeving verlangen, die de ondernemer zelf ter uitvoering dient te brengen. De ondernemer dient concrete voorstellen ter uitvoering van de investeringsbijdrage bij de gemeente in te dienen. Hierbij kan de ondernemer onder meer gebruik maken van de certificaatssystemen die in de Maatlat Duurzame Veehouderij, het Beter Leven Keurmerk en Milieukeur zijn beschreven.

De te nemen maatregelen zijn over het algemeen fysiek van aard. Van de gemeente wordt gevraagd hierover afspraken te maken met de ondernemer. Dit dient via een anterieure privaatrechtelijke overeenkomst te gebeuren inclusief boetebeding, en/of voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan of middels een omgevingsvergunning.

De investeringsbijdrage

De norm voor de investeringsbijdrage is tussen de 15 en 20 euro per vierkante meter bruto vloeroppervlakte van de nieuwe uitbreiding (omvang van het totale bouwperceel van de uitbreiding). De investering vindt bij voorkeur plaats op of nabij het erf van de initiatiefnemer. Indien dit niet mogelijk is vindt de investering in de omgeving van het erf of verder in de omgeving plaats. Een uitzondering geldt voor gebieden waar de sloop van gebouwen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving een belangrijk onderwerp is. Met name in de Achterhoek levert sloop van veelal vervallen gebouwen een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving op. Naar de aard van de maatregel zal sloop niet op of nabij het erf zijn.

Indien in de uitwerking van het uitbreidingsplan en het gesprek tussen ondernemer en omgeving duidelijk aantoonbaar is gemaakt dat een investering van minder dan 15 euro per vierkante meter bruto vloeroppervlakte van de nieuwe uitbreiding mogelijk is, dan wordt dit mogelijk geacht. Maatwerk kan plaatsvinden indien dat goed onderbouwd wordt.

Het ontwerp-bestemmingsplan moet vergezeld gaan van een berekening van de investeringsbijdrage.

Het bevoegd gezag, de gemeente, werkt beleidsregels uit die een ieder hierover vooraf duidelijkheid geven. Van de gemeenten wordt in verband met de rechtsgelijkheid gevraagd in regionaal verband dan wel met een buurgemeente dan wel door inschakeling van een onafhankelijke deskundige (zoals de SAAB, Stichting Advisering Bouwplannen) een consistente beleidsafweging toe te passen.

Jaarlijkse evaluatie

Het Plussenbeleid zal na 1 jaar geëvalueerd worden, onder meer om te zien of deze bedragen moeten worden aangepast.